

νεταιρισμοί προεβλέποντο ὑπὸ νομοσχεδίου κατατεθέντος τὴν 25 Νοεμβρίου 1913 διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἀμπελοκτήμενες ὄργανωντο ἀναγκαστικῶς εἰς συνεταιρισμοὺς πρὸς ἄμυναν κατὰ τῆς φυλλοξήρας.

4) Διὰ τῆς αὐτῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως τοῦ νόμου 602 χαρακτηρίζεται ὡς εἶδος ἀναγκαστικοῦ συνεταιρισμοῦ τῶν κατὰ τόπους ἀμπελοκτήμενων ὁ εἰσαχθὺς τύπος ὀργανισμῶν διὰ τοῦ νόμου ΓΦΑΓ τοῦ 1910 «Περὶ καταργήσεως τῆς στρεμματικῆς φορολογίας τῶν ἀμπελῶν καὶ συστάσεως ταμείων ἀμύνης τῆς οἰνοπαραγωγῆς».

5) Ἐπίσης ὡς εἶδος ἀναγκαστικοῦ συνεταιρισμοῦ χαρακτηρίζει ἡ ἐκθεσις τὴν Σταφιδικὴν Τράπεζαν τοῦ νόμου ΒΦΠΓ τοῦ 1899.

6) Σημειοῦμεν ἐπίσης ὅτι ἔκτοτε προεβλέπετο ἡ ἴδρυσις κεντρικοῦ πιστωτικοῦ ὀργανισμοῦ ὅστις, πλην ἄλλων, θὰ συνετέλει εἰς τὴν οἰκονομικὴν τόνωσιν τῶν συνεταιρισμῶν. Πράγματι ἀπὸ 14 Ἰουνίου 1911 εἶχε κατατεθῆ εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον νόμου «Περὶ συστάσεως κεντρικοῦ ταμείου γεωργικῆς πίστεως, περὶ γεωργικῶν ἑταιρικῶν ταμείων καὶ περὶ γεωργικῶν συνεταιρισμῶν ἐν γένει. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐψηφίσθη\*.

Ὡς διευκολυντικὴ διὰ τὴν προώθησιν τῶν συνεταιρισμῶν δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ἐπίσης ἡ ἀπὸ τοῦ 1911 λειτουργία ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τμήματος ἐργασίας καὶ κοινωνικῆς προ-

\* Μολονότι δὲν ἔχει καθ' αὐτὸ σχέσιν μὲ τοὺς συνεταιρισμοὺς ἢ τὴν προϊστορίαν των, θὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὸν νόμον 183/1914 «Περὶ ἐνισχύσεως τῆς γεωργίας δι' ἐξαγορὰς γεωργικῶν προϊόντων» διότι νομιζομεν ὅτι σήμερον ἔχει ἐνδιαιφερόν. Πρὸς ἐνισχυσιν δηλ. τῆς καλλιέργειας ἐκάστοτε καθοριζομένων ἰδία νεοφανῶν ἐν τῇ Χώρα προϊόντων (λ. χ. βάμβικος) γεωργικῶν ἢ κτηνοτροφικῶν, τὸ Κράτος δύναται, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τούτου, νὰ ἀναθέτῃ εἰς τὴν Γεωργικὴν Ἐταιρείαν ἢ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα τὴν ἀγορὰν καὶ μεταπώλησιν τῶν προϊόντων τούτων, ἀναλαμβάνοντος τοῦ Δημοσίου εἰς βῆρος τὸν πᾶσαν ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης ἐνδεχομένην ζημίαν, προερχομένην ἐκ τόκων, φόρου μεταβολῆς (ὑποθέτω ὅτι θὰ ἔξῃ τεθῆ μὲ τὴν ἔννοίαν τῆς ἀλλοιώσεως τῶν προϊόντων), ἀποθηκεύσεως, μειώσεως τῶν τιμῶν ἢ οἰσodήποτε ἄλλης αἰτίας καὶ δὴ μέχρι ποσοῦ ἐν ὅλῳ 1/2 ἑκατομμυρίου δραχμῶν ἐτησίως. Τὸ Κράτος ἐπίσης δύναται νὰ ἐγγυᾶται διὰ τὴν ἐξέφρασιν τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τὴν ἐξαγορὰν δανείου.

νοίας τὸ ὁποῖον προεβλέπετο νὰ ἔχῃ σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἀναπτύξεως τῶν μὴ γεωργικῶν συνεταιρισμῶν. Τὸν αὐτὸν χαρακτηρισμὸν δύναται νὰ λάβῃ καὶ ἡ παρὰ τῷ αὐτῷ Ὑπουργεῖῳ διὰ τοῦ νόμου 241/1914 προβλεφθεῖσα διοικητικὴ ὑπηρεσία διὰ τοὺς συνεταιρισμοὺς. Διὰ τοῦ νόμου τούτου συνέστη Τμήμα καὶ Ἐπιθεώρησις γεωργικῆς οἰκονομίας, προεβλέφθη δὲ καὶ ἀποστολὴ ἄνωτέρων ὑπαλλήλων εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν πρὸς ἐπιτόπιον μελέτην τῆς λειτουργίας τῶν συνεταιρισμῶν. Ὅπως βλέπομεν ἡ προσπάθεια ἐνισχύσεως τῶν ἀγροτῶν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν συνεταιρισμῶν ἐγένετο ὀλοκληρωμένη. Δὲν εἰσηγέτο δηλ. ὁ θεσμὸς διὰ τῆς ψηφίσεως ἐνὸς νόμου καὶ κατόπιν νὰ ἀφεθῆ ἔκθετος νὰ λειτουργήσῃ ὡς ἡδύνατο ἄλλα προεβλέποντο ταυτόχρονως καὶ αἱ ὑπηρεσίαι αἱ ὁποῖαι θὰ ἐβοηθοῦν καὶ θὰ κατηύθυνον τοὺς ὀργανισμοὺς, οἷτινες θὰ ἐδημιουργοῦντο ἐκ τῆς θεσπίσεως τῆς νέας νομοθεσίας.

Αὗται εἶναι αἱ ἐλάχισται διατάξεις, αἱ ὁποῖαι, πρὸ τοῦ νόμου 602, ἡδύνατο νὰ διευκολύνουν ἢ νὰ προωθήσουν τὴν σύστασιν ὀργανώσεων τῆς αὐτῆς ἢ παραπλησίου μορφῆς πρὸς τοὺς συνεταιρισμοὺς. Ὅπως βλέπομεν, πλην ὀρισμένων σχεδίων νόμων τὰ ὁποῖα προέβλεπον περὶ συνεταιρισμῶν, αἱ λοιπαὶ διατάξεις ἀναφέρονται εἰς ἐιδικὰς περιπτώσεις αἰτίας μετὰ δυσκολίας θὰ ἡδύνατο νὰ λάβουν τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ συνεταιρισμοῦ. Αἱ διατάξεις αὗται μετριωτάτην ἂν μὴ οὐδεμίαν συμβολὴν ἡδύνατο νὰ προσφέρουν εἰς τὴν προώθησιν τοῦ Συνεργατισμοῦ.

Ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κατάστασις τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, τῶν συνθηκῶν παραγωγῆς καὶ καλλιέργειας ὡς καὶ τῶν συνθηκῶν διαθέσεως τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων ἐπέβαλλε τὴν λήψιν μέτρων πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ἀγρότου. Ἡ δημιουργία συνεταιρισμῶν ἐθεωρήθη δὲ θὰ ἡδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ μέσον ἐσθῶ ἐπικουρικῶν διὰ βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἀγροτῶν. Μὲ τὴν ἀντίληψιν ταύτην ἡ ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καὶ πρὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ νόμου διὰ διανομῆς ὑποδειγμάτων καταστατικῶν κ.λπ. προσεπάθει νὰ προωθήσῃ τὴν σύστασιν συνεταιρισμῶν.

Εἰς ἄλλας χώρας ἄνευ ἐιδικῆς νομοθεσίας εἶχε προωθηθῆ ἡ σύστασις συνεταιρισμῶν μὲ ἀποτελεσματικὴν δρᾶσιν. Ὑπαρχον μάλιστα χώραι καὶ ἐκ τῶν μάλων προηγμένων συνεταιριστικῶς μὴ ἐχουσαι μέχρι σήμερον ἀκόμη εἰδικὴν νο-